

Тамара СЕНІНА

Відтоді, як Юліуш Словацький назавжди покинув Кременець і опинився в далекій еміграції – місто стало вічним болем його серця та уявного шукання дороги до рідного дому. Поет часто писав про нього, згадував у листах до матері зимові пейзажі:

(Женева, 18 грудня 1834 р.) «Там я бачу між вершинами гір, з вузької долини здіймаються в гору покриті блакиттю неба вежі чудового рідного міста. Чарівне воно, коли в вічній імлі світиться вінцем вікон, коли вранці показує сонцю білі, як перли, хатки... Там взимку летять з гір розкуті від льоду потоки, з шумом впадаючи у вуличні закамарки. Там стоїть гора Бона – вища від інших, затіняючи місто. Старий похмурий замок гордовито здіймається на вершині гори; він набирає найрізноманітніших обрисів у вихорі хмар, що пролітають над ним. У день замок поглядає очима голубих бійниць, а вночі, прикрашений короною стародавніх стін, бовваніє в жалобі над містом..., що порівняти можна хіба що з тужливою піснею».

Але чи вона, ця тужлива пісня, змогла вмістити оту безконечну печаль зболеного тугою Юліуша, що переплелася з листами, відправленими до мами в Кременець. Печаль, що вміщала в собі надії на здійснення мрій у майбутньому – життя в рідному домі, на рідній землі, увінчаній Замковою горою, про яку виношував стільки цікавих сюжетів, пересипаючи їх в уяві народними переказами, фольклором, піснями. Де б не був, Словацький не переставав жити спогадами про рідне місто. Описуючи до подробиць своє життя в еміграції, він уявою переносився в найдорожчі серцю місця...

(Женева, 18 грудня 1834 р.) «Зима в нас цього року суворіша від попередніх. Три дні тому випав сніг. Я радів, як дитина, побачивши білу землю і заповишені ялинки під вікнами, а разом з тим серце щеміло сумом, у голові тіснилися спогади і найбільше згадувалось останнє Різдво, коли я ще навчався в університеті. Здавалось, що я знову під дзвін дзвіночків підїжджаю до ганку Яшунського дому... Я вийшов у сад і почав кидати сніжки, ніби хотів засипати снігом минуле. Майже кожного вечора, сидячи біля каміну і дивлячись у вогонь, я бачу тебе, мамо, в нашому старому домі. Ти лежиш на канапі біля вікна в середній кімнаті, напроти палаючої печі... Різдво Христове близько, і як би хотілося, щоб хто-небудь заспівав мені ту коляду, яку я чув під час останнього Різдва в Кременці... Все минуле має тепер ангельське обличчя і говорить зі мною ангельськими голосами».

Це бажання, як і багато інших, так і зависло невітленим. Натомість поселилася в житті Поета вічна розлука з усім, що він найбільше любив у цьому світі, – з рідними людьми і дорогим його серцю Кременцем,...